

NOVUM

Muzeum Jindřichohradecka

srpen 2015

UMĚNÍ KAMNÁŘŮ NA JINDŘICHOHRADECKU Z CYKLU OBRAZOVÝ SVĚT POZDNÍHO STŘEDOVĚKU

V měsících srpnu a září pořádá Muzeum Jindřichohradecka výstavu s názvem „Umění kamnářů na Jindřichohradecku“ z cyklu „Obrazový svět pozdního středověku“, která bude zahájena slavnostní vernisáží ve čtvrtek 13. srpna 2015. Je organizována ve spolupráci s Národním památkovým ústavem v Č. Budějovicích, Prácheňským muzeem v Písku a Muzeem Antonína Sovy v Pacově. Její realizace probíhá v rámci projektu Porta Culturae Jihočeského kraje. Na výstavě bude prezentován unikátní soubor gotických kamnových kachlů, jehož jádrem byly nálezy 15. až počátku 16. století z Jindřichohradecka.

Gotické kamnové kachle jsou vždy chloubou muzejních expozic, a to nejen v Čechách či na Moravě, a patří po umělecké stránce k tomu nejlepšímu, co mohou archeologové návštěvníkům nabídnout. Jen málokdo si však uvědomí, že za obrázky s biblickými motivy, s těmi všemi turnajovými scénami, fantaskními zvířaty, zemskými znaky i erby či ryze dekorativními motivy se skrývá mnohem více. Dotýkáme se zde dějin kultury bydlení, členění a výzdoby interiérů. Vynález kachlových kamen, které v sobě snoubí jak funkční tak i estetické aspekty, znamenal pro středověkého člověka kvalitativní civilizační pokrok směrem od zakouřené takřka ještě pravěké dymné jizby k čisté kouři prosté světnici, která mohla být využita jakožto reprezentativní místnost, odděleně od černé kuchyně, odkud se kamna obsluhovala. Gotická kamna často imitovala soudobou architekturu a mnohdy měla tvar fantaskních bohatě ozdobených věžovitých staveb.

Výstava v muzeu je jedinečným a přehledným archeologickým a umělecko-historickým exkurzem, který ilustruje dějiny středověkého kamnářství ze dvou hlavních úhlů pohledu.

Tím prvním jsou sociální prostředí, v kterých se gotické kamnové kachle vyskytují. Předně jsou to dvě dominanty regionu, jindřichohradecký hrad a hrad Landštejn. Zdejší exponáty ilustrují nadregionální vazby řemeslníků, kteří zhotovovali kamnové kachle pro nejvýznamnější velmože

*Kachel s erbem Pánů z Hradce
z jindřichohradeckého hradu.
Foto Jiří Havlice, NPÚ*

v této oblasti českého pomezí, tedy pány z Hradce a Krajče z Krajku. Ukazuje se, že měli přístup k umělecky nejzdařilejším matricím na jejich výrobu, které v té době ve střední Evropě byly k dispozici, a zejména vazby k tzv. podunajskému okruhu, jehož nejvýraznějším zástupcem, co se týče kachlových motivů, je hrad v Budě, nynější Budapešti. Zde nutno vzpomenout, že podstatná část vystavovaných exponátů pochází z dlouholetých výzkumů prof. Tomáše Durdíka, dr. Pavla Břicháčka a pracovníků Národního památkového ústavu. Městské prostředí budou dále ilustrovat nálezy ze sbírky Muzea Jindřichohradecka, nedávného výzkumu v domě čp. 515 ve Slavonicích a v místě původního Svinenského předměstí v Třeboni, ze dna rybníka Svět.

Druhou osou jsou samotné výjevy na kachlích. Výzdobné programy gotických kamen jsou otevřenou knihou motivů a námětů středověké imaginace. Duchovní svět té doby je prolnt náboženskými obrazy ze Starého a Nového zákona či života světců a světic. Dále jsou zde obrazy bájných postav, monster a zvířat, jako například mantichora, gryfové, diví muži či draci, milostné a turnajové scény. Vyskytují se i čistě dekorativní motivy jako rozety a rostlinné motivy. Často jsou zastoupeny architektonické motivy, které mají v kamnovém tělese funkci imitace stavebního prvku konstrukce. Erby předních rodů, zemské a městské znaky zase vypovídají o možných rodových vazbách, politických aliancích a preferencích či ekonomických vztazích. Množství motivů kachlové tvorby je odrazem bohatství duchovního života té doby.

Jaroslav Jiřík, Vladislav Burian

XXII. SETKÁNÍ ČS. VÁLEČNÝCH LETCŮ V J. HRADCI

Je to již neuvěřitelných dvaadvacet let, kdy do našeho města nad Vajgarem poprvé přijel autobus plný mužů ve slušivých modrých uniformách, které doprovázely jejich milované manželky a řada leteckých historiků či fandů letectví. Od té doby odletěla převážná většina z nich do aviatického nebe. Přesto si organizátoři akce považují za velkou čest, že do Jindřichova Hradce i nadále zamíří koncem srpna desítky hostů z celé České republiky a někteří i ze zahraničí.

Také na letošní rok připravil v sobotu 22. srpna 2015 Klub historie letectví Jindřichův Hradec, hlavní organizátor akce, ve spolupráci s Městem Jindřichův Hradec, Městem Deštná, 44. lehkým motorizovaným praporem Jindřichův Hradec a Muzeem Jindřichohradecka, za podpory Aeroklubu Jindřichův Hradec a Čs. obce legionářské br. Stanislava Berana Jindřichův Hradec, celorepublikové „XXII. setkání čs. válečných a poválečných letců v Jindřichově Hradci“, které však letos začne netradičně mimo město nad Vajgarem.

Klub historie letectví totiž výrazně obměnil své expozice Leteckého muzea Deštná, kde je nejnovějším přírůstkem a hlavním hitem letošní sezony ultra lehký letoun Nebeská Blecha. Ten postavil Petr Šlechta z Českých Budějovic zhruba před 35 lety podle francouzských plánů z 30. let 20. století. Klub letoun do svých sbírek získal na počátku letošního roku a to díky významné pomoci Nadace ČEZ. Jedná se o jeden z pouhých dvou originálů v České republice!

Pořadatelé „Setkání“ se proto rozhodli přivítat 22. srpna 2015 hosty v 9,30 hodin nejprve v Leteckém muzeu Deštná, kde se ujmou slova starosta Města David Šásek a zástupci Klubu. Od 11 hodin je připraveno přijetí starostou Jindřichova Hradce Stanislavem Mrvkou v prostorách jindřichohradecké kaple sv. Maří Magdaleny. Zde se také uskuteční slavnostní křest pamětní medaile k 70. výročí osvobození Města Jindřichův Hradec, a to z rukou čs. letců RAF generála Emila Bočka a plukovníka Aloise Dubce. Medaili vydává Klub historie letectví za podpory Nadačního fondu Města Jindřichův Hradec. Poté bude následovat koncert hudebního seskupení Trumpet Tune, které si připravilo produkci české klasické hudby a evergreenů z období II. světové války. Od 12,30 hodin proběhne pietní akt u Památníku letců na nábřeží L. Stehny v Jindřichově Hradci a to u příležitosti 70. výročí ukončení II. světové války, 71. výročí letecké bitvy nad Jindřichohradeckem z 24. srpna 1944 a 25. výročí založení Klubu historie letectví. Celá akce bude zakončena návštěvou hostů akce na vojenském cvičišti v Jindřichově Hradci.

Vladislav Burian

VELKÁ VÁLKA

ve sbírce Muzea Jindřichohradecka

Fond Militaria obsahuje především chladné a palné zbraně a armádní výstrojní součástky a je tak „nejvojnětější“ částí sbírky muzea. Rozhodující část fondu tvoří sbírkové předměty spojené s Velkou válkou. Základními zdroji sbírkových předmětů z tohoto období byly dary jindřichohradeckých občanů, účastníků války, a do muzea převedené Regimentsmuseum des K. u. K. Infanterieregiment Nr. 75.

Hradečáci věnovali muzeu především různé součásti rakouských uniforem a zejména pak památky spojené s čs. legiemi v Rusku. V muzeu se tak nachází několik legionářských uniforem, množství fotografií ze sibiřské anabáze, suvenýry z cesty přes Rusko a Kanadu, časopisy vydávané legiemi v Rusku a další materiály jako např. ručně malované štábní průsvítkové mapy lokalit na Sibiři. Ovšem rozhodující část militárií z Velké války pochází z Regimentsmusea.

Je to velké množství ruských chladných zbraní, součástí uniforem a další výstroje, jako jsou například opasky, polní kotlíky, brašny, nůžky na stříhání ostnatého drátu a polní lopatky. Předměty pochází z doby působení 75. pluku na ruské frontě v letech 1914 až 1917.

Italský samopal vz. 1915 Villar-Perosa.

V r. 1917 po bitvě u Zborova byl pluk přesunut na italskou frontu. Odtud pochází opět velká kolekce obdobných předmětů, tentokrát ovšem italského původu. Zde však doplňná o techniku (teodolit, telefon apod.), poměrně velké množství protiplynových masek a přileb francouzského typu. Na okraj – zdá se, že oblíbenou trofejí rakouských vojáků byly italské armádní klobouky.

Kromě trofejních předmětů přešly z Regimentsmusea i předměty rakouského původu.

Další sbírkové předměty byly muzeem získány z dnes již neznámých zdrojů. Zde je zajímavá kolekce přileb německého typu, z nichž je větší část poznamenána zásahy střel a střepin, dále nábojnice od dělostřeleckých granátů, části granátů a střepiny.

Poněkud se vymykají obecnému pojetí militárií předměty vyrobené vojáky v zajateckých táborech nebo ve chvílích klidu na frontě. Jedná se o předměty jako tabatěrky, těžítka, hole, náramky a popelníky.

Fond Militaria patří v rámci sbírky muzea k těm menším. Zároveň však svou různorodostí patří k těm nepestřejším. Z tohoto důvodu dochází při jeho odborném zpracování i dnes k zajímavým objevům.

Přehled udělených vyznamenání.

Zprávy

Expozice v jezuitském semináři - otevřeno denně od 8.30 do 12.00 a od 13.00 do 17.00 hodin. **Městská vyhlídková věž** je otevřena denně od 10.00 do 12.30 a od 13.30 do 18.00 hodin. **Výstavní prostory v minoritském klášteře** jsou otevřeny denně od 9.00 do 12.00 a od 13.00 do 16.00 hodin. **Kostel sv. Jana Křtitele** je otevřen denně od 9.00 do 12.00 a od 13.00 do 16.00 hodin.

Knihovna Muzea Jindřichohradecka s badatelnou ve Štítného ulici poskytuje služby pro veřejnost celoročně v pondělí a ve středu od 12.30 do 15.30 hodin.

Jindřichohradecké muzeum pořádá v **pátek 14. a 28. srpna od 20.00 hodin NOČNÍ KOMENTOVANÉ PROHLÍDKY KOSTELA SV. JANA KŘTITELE S PROJEKČÍ NÁSTĚNNÝCH MALEB**. Návštěvníky provede archeolog muzea Mgr. Vladislav Burian. Počet osob ve skupině je omezen. Vstupenky si můžete zakoupit od 1. srpna na pokladně ve Štítného ulici. Vstupné 80 Kč/os.

Klub historie letectví Jindřichův Hradec, Město Jindřichův Hradec, Město Deštná, Muzeum Jindřichohradecka, 44. lehký motorizovaný prapor Jindřichův Hradec za podpory Aeroklubu Jindřichův Hradec a Čs. obce legionářské S. Berana Jindřichův Hradec pořádají a srdečně vás zvou na **XXII. SETKÁNÍ ČS. VÁLEČNÝCH A POVÁLEČNÝCH LETCŮ V JINDŘICHOVĚ HRADCI** u příležitosti 71. výročí letecké bitvy nad Jindřichohradeckem z 24. srpna 1944. Setkání se koná **v sobotu 22. srpna 2015** a bude zahájeno v 9.30 hod. v Leteckém muzeu v Deštné. Program v Jindřichově Hradci začíná od 11.00 hod. v kapli Máří Magdaleny, 12.30 hod. pietní akt u Památníku letců v J. Hradci. **V pondělí 24. srpna 2015** budou položeny kytice u pamětních desek ve Strmilově, Člunku a v Číměři.

Jindřichohradecké muzeum vás zve na vernisáž výstavy **UMĚNÍ MISTRŮ KAMNÁŘŮ**, která se uskuteční **ve čtvrtek 13. srpna od 16.00 hodin** ve výstavní síni "V jezuitském semináři". Sředověké kachle nalezené v jihočeském regionu budou vystaveny do 27. září 2015.

Muzeum Jindřichohradecka Vás zve na výstavu **DAGMAR DOST-NOLDEN - VOLÁNÍ RÁJE** do křížové chodby minoritského kláštera. Zde jsou představeny obrazy, objekty a instalace českoněmecké výtvarnice. Výstava potrvá do 6. září 2015. Další výstavy v minoritském klášteře: ve výstavním sále "Ve Svatojánské" je výstava **JAPONSKÉ HRAČKY** a v konferenčním sále je výstava **ČS. VOJÁCI NA BOJIŠTÍCH II. SVĚTOVÉ VÁLKY** o působení našich vojáků v II. zahraničním odboji. Obě výstavy budou přístupny až do 30. prosince 2015. V konferenčním sále je zpřístupněna výstavka **JAN HUS** o historii pomníku mistra Jana Husa v Husových sadech v J. Hradci u příležitosti 600 let od jeho upálení.

NOVUM – měsíční zpravodaj Muzea Jindřichohradecka

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Píkal

Výkonný redaktor: Pavla Míchalová

Adresa: Muzeum Jindřichohradecka,

Telefon: 384 363 660 (pokladna),

Balbínovo náměstí 19/I,

384 363 661 (pracovny),

Ročník XXIV. 8/2015

Registrační značka: MK ČR 11673

www.mjh.cz

Jindřichův Hradec, 377 01

E-mail: muzeum@mjh.cz